

vewin vereniging van
waterbedrijven
in Nederland

Drinkwateragenda 2026-2027

Drinkwateragenda 2026–2027

Inhoudsopgave

Voorwoord	6
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	9
Beschikbaarheid drinkwaterbronnen	10
Leveringsplicht en zorgplicht drinkwater	11
Deltaprogramma Zoetwater	12
Nationaal Water Programma	13
Kaderrichtlijn Water	14
Wet verbeterde implementatie Kaderrichtlijn Water (KRW-inbreukprocedure)	15
Drinkwaterbesparing	16
WACC	17
Programma Bodem, Ondergrond en Grondwater	18
Bodemverontreiniging	19
Infrastructuur en regie in de ondiepe ondergrond	20
Richtlijn Industriële Emissies en Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving	21
Opkomende stoffen	22
PFAS	23
Stedelijk afvalwater	24
Ketenaanpak Medicijnresten	25
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	27
Netcongestie op het elektriciteitsnet	28
Programma Duurzaam Gebruik Diepe Ondergrond	29
Wijziging Mijnbouwwet	30
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	33
Schuldhulpverlening en afsluitbeleid	34
Arbeidsomstandigheden en werken met asbest	35

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur	37
Nitraat	38
Bestrijdingsmiddelen	39
Stikstof	40
Natuurherstelverordening	41
Ministerie van Financiën	43
Belasting op drinkwater	44
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en	
Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	47
Waterbewust bouwen	48
Omgevingsbeleid	49
Energietransitie	50
Ministerie van Justitie en Veiligheid	53
Weerbaarheid	54
Europese Unie	57
Geen herziening Kaderrichtlijn Water	58
Water Resilience Strategy	59
Milieuomnibus	60
Food & Feed Safety Omnibus	61
PFAS	62
REACH	63
Nitraat en landbouw	64
European Grids Package en Energy Highway Directive	65
Concessierichtlijn/aanbestedingsrichtlijn	66
Contactpersonen Vewin	68
Watervoorzieningsgebieden	73
Afkortingen	74

Van urgentie naar uitvoering!

Het begin van 2026 gepresenteerde coalitieakkoord biedt veel aanknopingspunten voor de prioriteiten van de drinkwatersector. Het kabinet spreekt de ambitie uit om schoon drinkwater, nu en in de toekomst, beschikbaar te houden door uitvoering te geven aan het Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030. Ook willen de coalitiepartijen de waterkwaliteit structureel verbeteren. Het komt er nu op aan deze woorden om te zetten in daden: van urgentie naar uitvoering!

De uitvoering van het Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 - 2030 is begin 2025 van start gegaan. Doel van het Actieprogramma, dat is opgesteld door IPO en Vewin samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, is om de huidige drinkwatertekorten op te lossen en toekomstige tekorten te voorkomen. De eerste voortgangsrapportage laat zien dat de aanpak resultaten oplevert, maar ook dat de opgave groot blijft.

Het is nog allerminst zeker dat de doelen van het Actieprogramma tijdig worden gerealiseerd. Complexe, langdurige vergunningprocedures en concurrerende belangen in de leefomgeving belemmeren de uitbreiding van de drinkwatercapaciteit. Vewin vraagt de minister om concreet invulling te geven aan versnelling van de vergunningstrajecten, bijvoorbeeld door het aanpassen van wetgeving, en te borgen dat het drinkwaterbelang voldoende zwaar weegt in ruimtelijke afwegingen.

Voorwoord

Naast vergunningsruimte is ook financieringsruimte essentieel voor de sterk stijgende investeringen van de sector. Het afgelopen jaar is benut voor het gezamenlijk uitwerken van enkele kleine aanpassingen in de wet- en regelgeving. Deze zullen echter niet bij alle drinkwaterbedrijven in alle gevallen voldoende soelaas bieden. Daarom is het zaak te blijven werken aan oplossingen voor de lange termijn, zodat structureel wordt voorzien in voldoende financieringsruimte.

Vewin vindt dat alles op alles gezet moet worden om de KRW-doelen in 2027 te halen, of zo snel mogelijk daarna. Daarbij pleit Vewin ervoor prioriteit te geven aan het verbeteren van de kwaliteit van drinkwaterbronnen. Het coalitieakkoord kondigt extra inzet aan op het vlak van onder meer PFAS en bestrijdingsmiddelen. Zo wil het kabinet kartrekker worden voor een Europees verbod op PFAS en bekijken of en hoe op korte termijn een lozingsverbod in Nederland mogelijk is. Vewin ondersteunt deze inzet.

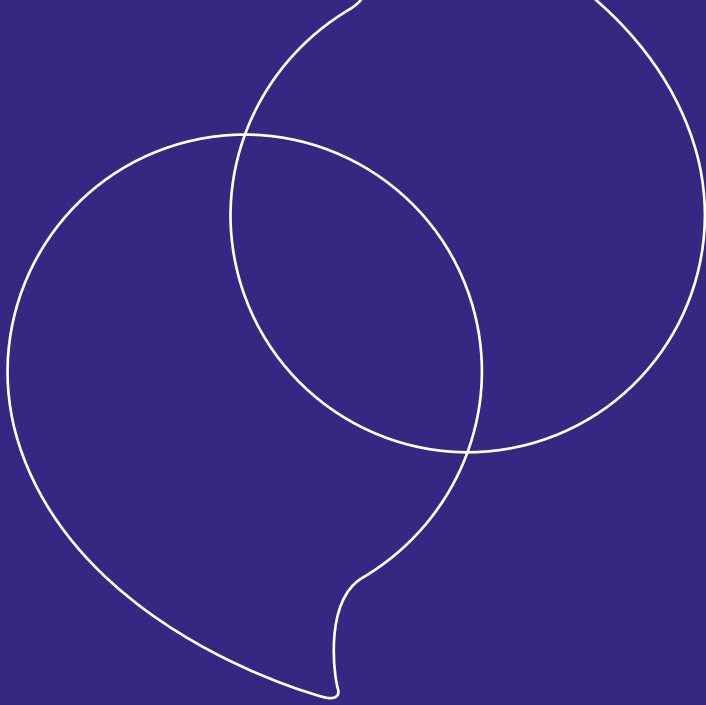
Bij bestrijdingsmiddelen wordt gewerkt aan bindende convenanten om het gebruik van schadelijke middelen fors te beperken. Wat Vewin betreft, mag dat de aandacht niet afleiden van het belang om de toelating ervan beter af te stemmen op de KRW-doelen en -normen. Daarnaast bepleit Vewin dat er zo spoedig mogelijk een landelijk verbod op bestrijdingsmiddelen met PFAS komt.

De standpunten van Vewin over deze en andere belangrijke dossiers die in het politieke jaar 2026–2027 op de agenda staan, vindt u in deze Drinkwateragenda. De agenda is geordend naar de ‘Haagse’ ministeries en de Europese Unie. Uitgebreide position papers en achtergrondinformatie zijn te vinden op onze website (www.vewin.nl).

Uiteraard lichten wij onze standpunten graag nader toe. Op pagina 68 vindt u een overzicht van de contactpersonen per onderwerp – neem gerust contact met ons op!

Hans de Groene
Directeur Vewin

Ministerie van
**Infrastructuur en
Waterstaat**

Waarborg de leveringszekerheid van drinkwater via het Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030.

Om de in 2030 benodigde extra productiecapaciteit (102 mln. m³) voor drinkwater te realiseren, huidige tekorten op te lossen en dreigende knelpunten te voorkomen, is nu actie nodig. Vewin en het IPO hebben samen met IenW het Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 - 2030 opgesteld en begin 2025 gepresenteerd. Veertien regionale actieplannen brengen knelpunten en oplossingen concreet en transparant in beeld. Daarnaast zijn landelijke afspraken gemaakt. Het Coalitieakkoord onderstreept het belang van de uitvoering van dit Actieprogramma.

Met het Monitoringsplan over 2025 houden Vewin, IPO en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat zicht op deze uitvoering. Het Monitoringsplan laat zien dat de aanpak resultaten oplevert, maar ook dat de opgave groot blijft. Het is nog helemaal niet zeker dat de doelen van het Actieprogramma tijdig worden gerealiseerd.

De conclusie van het Monitoringsplan is dat de drinkwatervoorziening in de periode tot 2030 alleen kan worden gewaarborgd als alle betrokken partijen de gemaakte afspraken daadwerkelijk en tijdig nakomen. Verder wordt aanbevolen om vanuit het Rijk concreet invulling te geven aan versnelling van de vergunningstrajecten, bijvoorbeeld door aanpassing van wetgeving, en te borgen dat het drinkwaterbelang voldoende zwaar weegt in ruimtelijke afwegingen.

Omgevingswet, Nationaal Water Programma, Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen

Noa Maria Hartog

Verduidelijk de wettelijke leverings- en zorgplicht voor drinkwatervoorziening aan bedrijven die water van drinkwaterkwaliteit nodig hebben.

Knelpunten bij de beschikbaarheid en benutbaarheid van drinkwaterbronnen roepen soms vragen op over de reikwijdte van de in de Drinkwaterwet verankerde leveringsplicht van drinkwaterbedrijven en zorgplicht van overheden. In deze wet staat dat de openbare drinkwatervoorziening volksgezondheid, welzijn en welvaart dient.

Als bedrijven die water van drinkwaterkwaliteit nodig hebben niet meer kunnen rekenen op de zekerheden van de openbare drinkwatervoorziening, heeft dat veel negatieve consequenties. Zij gaan – als dat al kan – mogelijk eigen watervoorzieningen treffen. Dat schaadt het doelmatig zoetwaterbeheer en leidt tot onderbenutting van de publieke infrastructuur, met kostenafwenteling naar huishoudens. Ook levert het risico's op voor economie en werkgelegenheid.

Vewin staat voor de openbare drinkwatervoorziening als vitale functie in de samenleving voor volksgezondheid, welzijn én welvaart. Vewin pleit ervoor in de Drinkwaterwet te verduidelijken dat drinkwaterbedrijven een brede leveringsplicht hebben, ook voor bedrijven die water van drinkwaterkwaliteit nodig hebben, en overheden een zorgplicht die daarmee in verhouding is. Vewin heeft daartoe, samen met VNO-NCW en VEMW, concrete voorstellen gedaan.

Drinkwaterwet
Alexander van den Honert

Geef in Deltaprogramma Zoetwater **prioriteit aan de beschikbaarheid van voldoende drinkwaterbronnen** van goede kwaliteit.

Het Deltaprogramma Zoetwater werkt toe naar besluitvorming in 2027 over de nationale voorkeursstrategie zoetwater voor de periode 2028 - 2033, als basis voor het Nationaal Water Programma en regionale beleidsplannen. De voorbereiding maakt duidelijk dat het vraagstuk met betrekking tot de toekomstige zoetwaterbeschikbaarheid in brede zin groter wordt.

Het is van belang dat ook in de toekomst voldoende grond- en oppervlaktewater van goede kwaliteit beschikbaar is voor de bereiding van drinkwater. De laatste Klimaat- en Deltascenario's geven aan dat dit geen vanzelfsprekendheid is, onder andere door een toenemende kans op verzilting.

In het Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 - 2030 is afgesproken te onderzoeken hoe de juiste prioriteit aan de openbare drinkwatervoorziening kan worden toegekend. Vewin pleit ervoor bij de herijking van het Deltaprogramma prioriteit te geven aan de beschikbaarheid van voldoende drinkwaterbronnen van goede kwaliteit voor de lange termijn.

Deltaprogramma Zoetwater

Peter Salverda en Harrie Timmer

Neem maatregelen op in NWP die **bijdragen aan verzekeren van toekomst- bestendige drinkwatervoorziening.**

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat stelt op dit moment het Nationaal Water Programma (NWP) op voor de periode 2028 - 2033. Hierin komen beleidskeuzes, uitvoering en beheer door het Rijk op het gebied van water samen. Het ontwerp NWP moet eind 2026 klaar zijn, het definitieve NWP wordt eind 2027 vastgesteld.

Het NWP is van extra belang voor de drinkwatersector omdat de wettelijke verplichting eens in de zes jaar een Beleidsnota Drinkwater op te stellen, nu vorm krijgt via het NWP. Vewin vindt daarom dat de volle breedte van de beleidsagenda op het vlak van drinkwater in het NWP aan de orde moet komen. Omdat het NWP zelfbindend is voor het Rijk, is het belangrijk dat het Rijk duidelijk maakt hoe ze haar systeem-verantwoordelijkheid voor een toekomstbestendige drinkwater-voorziening invult.

In het verlengde daarvan pleit Vewin voor versterking in het NWP van de ambities rond de doelen van het Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 - 2030, vooral rond versnelling van vergunning-verlening. De voornemens voor de drinkwatervoorziening moeten uiteindelijk vertaald worden in een brede uitvoeringsagenda.

Nationaal Water Programma
Mirja Baneke

Kaderrichtlijn Water

Zet alles op alles om **KRW-doelen in drinkwaterbronnen** zo snel mogelijk te halen.

De kwaliteit van drinkwaterbronnen staat onder toenemende druk. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) constateerde dit voorjaar dat de waterkwaliteit onvoldoende verbeterd is om de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in 2027 te halen. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om schoon drinkwater te blijven leveren ('Zorg voor water', Rli, april 2026).

Uit de KRW-tussenevaluatie 2024 blijkt dat de zuiveringsinspanning van de drinkwaterbedrijven toeneemt, ondanks het KRW-doel om achteruitgang van de waterkwaliteit van drinkwaterbronnen te voorkómen.

Er is extra inzet nodig om de kwaliteit van drinkwaterbronnen te verbeteren. Stem normen voor de toelating van stoffen, zoals bestrijdingsmiddelen, beter af op KRW-normen. Minimaliseer de lozingen van zeer zorgwekkende stoffen en PFAS. Geef verbetering van de kwaliteit van drinkwaterbronnen prioriteit in het landbouwbeleid, door aanscherping van landelijke maatregelen in combinatie met een gebiedsgerichte aanpak van nitraat en bestrijdingsmiddelen.

Kaderrichtlijn Water
Mirja Baneke

Wet verbeterde implementatie Kaderrichtlijn Water (KRW-inbreukprocedure)

Borg continuïteit van drinkwatervoorziening.

In reactie op de KRW-inbreukprocedure van de Europese Commissie werkt het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan wetgeving om periodiek lozings- en onttrekkingsactiviteiten te evalueren.

Daarbij gaat het om het periodiek bezien en herzien van vergunningen en mogelijk ook om het in de tijd begrenzen van vergunningen. De drinkwatersector ondersteunt het periodiek bezien of herzien van lozingsvergunningen en het beter grip krijgen op álle (ook kleinere) grondwateronttrekkingen.

Tegelijkertijd waarschuwt de drinkwatersector ervoor om de nu al ervaren grote problemen met vergunningstrajecten voor onttrekkingen ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening niet verder te vergroten. De leveringszekerheid mag niet nog verder in gevaar komen. Daarom pleit Vewin ervoor om bij de voorgenomen aanpassing van de omgevingswet, waar het de openbare drinkwatervoorziening betreft, in ieder geval niet verder te gaan dan Europese regelgeving vraagt, en dus voor onttrekkingen ten behoeve van drinkwater geen maximum-termijnen te verbinden aan onttrekkingsvergunningen.

Ook bepleit Vewin bij het eventueel periodiek bezien of herzien van onttrekkingsvergunningen duidelijk in de wetgeving te markeren dat de openbare drinkwatervoorziening - conform de Drinkwaterwet - geldt als dwingende reden van groot openbaar belang, en bij de te maken afwegingen dus geldt als een 'hoger' belang.

Wet verbeterde implementatie kaderrichtlijn water (KRW-inbreukprocedure) / Omgevingswet

Harrie Timmer

Drinkwaterbesparing

Zet samen de schouders onder drinkwaterbesparing.

De drinkwatersector heeft samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, andere overheden en partners afspraken gemaakt in het Nationaal Plan van Aanpak drinkwaterbesparing over een daling van het drinkwatergebruik naar 100 liter per persoon per dag in 2035 (nu is het 118 liter). Ook zakelijke gebruikers moeten hun drinkwatergebruik reduceren, met 20% ten opzichte van 2016 - 2019. In 2026 is het Plan van Aanpak herijkt en is een addendum toegevoegd met nieuwe en aangescherpte maatregelen. De maatregelen zijn vooral gericht op het tijdvak 2026 - 2028.

De drinkwatersector onderschrijft de ambities van het Plan van Aanpak en benadrukt dat hiervoor een gezamenlijke inzet nodig is van de drinkwatergebruikers, zowel huishoudens als bedrijven, overheden, drinkwaterbedrijven en andere betrokkenen.

Om de beschikbaarheid van drinkwater nu en in de toekomst te kunnen garanderen, is naast vergroting van het aanbod ook een andere kijk op watergebruik nodig: minder en de juiste kwaliteit voor het juiste gebruik. Samen met alle betrokken partijen is het belangrijk om bewust gebruik van (drink)water aan te moedigen.

**Nationaal Plan van Aanpak
drinkwaterbesparing**

Alexander van den Honert

Pas WACC-regelgeving aan om sterk stijgende investeringen mogelijk te maken.

Om de toekomst van de openbare drinkwatervoorziening zeker te stellen, moeten drinkwaterbedrijven de komende jaren fors meer investeren in een duurzame en toekomstbestendige infrastructuur. De mogelijkheden om meer inkomsten te genereren om deze investeringen te financieren, worden echter begrensd door de WACC-regelgeving (Weighted Average Cost of Capital; gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet), die voortvloeit uit de Drinkwaterwet. Deze regels houden op dit moment onvoldoende rekening met de sterk gestegen investeringsbehoefte en de steeds strengere eisen van banken.

Nadat eind 2025 de WACC voor de periode 2025 - 2027 enigszins is verruimd, is het afgelopen jaar benut voor het gezamenlijk uitwerken van enkele kleine aanpassingen in de wet- en regelgeving. Deze zullen echter niet bij alle drinkwaterbedrijven in alle gevallen voldoende soelaas bieden. Daarom is het zaak door te werken aan oplossingen voor de lange termijn, zodat structureel wordt voorzien in voldoende financieringsruimte voor de stijgende investeringen.

Drinkwaterwet
Alexander van den Honert

Zet bescherming van bodem, ondergrond en grondwater voor drinkwater centraal in Programma Bodem, Ondergrond en Grondwater.

De energietransitie en de toekomstige drinkwatervoorziening vragen allebei ruimte in bodem en ondergrond. Het Programma Bodem, Ondergrond en Grondwater (BOG) moet deze ruimtevraag ordenen en duidelijke grenzen stellen. Onverkort moet worden vastgehouden aan de in de Structuurvisie Ondergrond (STRONG) vastgelegde afspraken over bescherming van grondwater voor de drinkwaterwinning in waterwin-gebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringvrije zones en Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's). Vewin pleit ervoor vast te houden aan de regel dat deze gebieden niet mogen worden doorboord voor aardwarmte (geothermie) of andere (mijnbouw)activiteiten.

De aan te wijzen Nationale Grondwater Reserves (NGR's) zijn bedoeld als reserveringsgebieden voor het borgen van de drinkwatervraag van volgende generaties of bij ernstige nationale calamiteiten. Om deze grondwaterreserves te beschermen moeten risicovolle ruimtelijke ontwikkelingen zoals het vanaf het maaiveld doorboren voor geothermie worden uitgesloten.

Ook schuin boren onder grondwaterreserves voor de drinkwater-voorziening (3D-functiescheiding) leidt tot risico's. Vewin pleit ervoor dit alleen onder zeer strikte vooraf bepaalde en vastgelegde voorwaarden en aanvullende veiligheidsvoorwaarden toe te staan.

Tot slot is het zaak de programma's BOG en Duurzaam Gebruik Diepe Ondergrond (DGDO) goed op elkaar te laten aansluiten.

Programma Bodem, Ondergrond en Grondwater
Anke van Dellen

Voorkom dat bodemverontreiniging en secundaire bouwstoffen **drinkwaterbronnen** verder **belasten**.

Een gezonde bodem beschermt het grondwater waaruit een groot deel van het Nederlandse drinkwater wordt gemaakt. Die beschermende werking staat onder druk door verontreinigde locaties (historische verontreinigingen), bouwactiviteiten, intensief ruimtegebruik en toepassing van secundaire bouwstoffen (bijvoorbeeld staalslakken). Hergebruik van materialen draagt bij aan circulariteit, maar mag geen nieuwe risico's opleveren voor bodem en grondwater. De Europese Richtlijn Bodemonitoring biedt een kans om bodemkwaliteit beter te koppelen aan grondwaterkwaliteit en drinkwaterwinning. Vewin bepleit dat het belang van grondwater en de relatie tussen bodem en grondwater duidelijk terugkomen bij de implementatie in de Omgevingswet.

Wanneer de bodem boven een bepaalde norm vervuild is, moet deze gesaneerd worden. Op het moment van sanering gelden er streefwaarden die aangeven hoe schoon de bodem moet zijn. De drinkwaternormen zijn strenger dan deze streefwaarden waardoor veel verontreinigingen een risico blijven vormen voor de drinkwatervoorziening. De streefwaarden moeten daarom strenger zijn op locaties waar bodemverontreiniging een risico vormt voor de drinkwatervoorziening.

De implementatie moet prioriteit geven aan verontreinigde bodems in gebieden waar water wordt onttrokken voor drinkwaterproductie. Ook monitoring van PFAS, bestrijdingsmiddelen, microplastics en andere mobiele stoffen moet voldoende scherp zijn. Regels voor secundaire bouwstoffen moeten uitgaan van voorzorg in en rond drinkwaterwingebieden.

Bodemverontreiniging
Anke van Dellen

Infrastructuur en regie in de ondiepe ondergrond

Zorg voor stevige juridische positie van drinkwaterleidingen in ondiepe ondergrond.

Door de energietransitie, woningbouw, klimaatadaptatie en digitalisering wordt het steeds drukker in de ondiepe ondergrond. Dit maakt het lastiger voor drinkwaterbedrijven om hun wettelijke taak uit te voeren: infrastructuur onderhouden, leidingen vervangen en aansluitingen op het drinkwaternet garanderen.

Drinkwaterleidingen moeten veilig en ongestoord in de bodem kunnen liggen. Daarvoor is een sterker recht op aanleg, onderhoud, verplaatsing en vervanging nodig. Gemeenten spelen hierbij een sleutelrol. Zij moeten boven- en ondergrond integraal plannen en bij ruimtelijke ontwikkelingen structureel rekening houden met ondergrondse drinkwaterinfrastructuur. In omgevingsplannen moeten leidingen expliciet worden beschermd met passende tracébepalingen.

Vewin vraagt het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om regie op de ondiepe ondergrond op te nemen in het Programma Bodem, Ondergrond en Grondwater en deze regie juridisch te ondersteunen, zodat lokale afwegingen niet leiden tot structurele uitvoeringsrisico's. Daarbij moet de drinkwaterinfrastructuur een duidelijke plek krijgen in de Handreiking Weging Waterbelang.

Infrastructuur en regie in de ondiepe ondergrond

Anke van Dellen

Richtlijn Industriële Emissies en Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Beperk lozingen van drinkwaterrelevante verontreinigingen.

Bij de nationale implementatie van de Richtlijn Industriële Emissies (RIE) pleit Vewin voor het beperken van lozingen van voor de drinkwatervoorziening relevante stoffen, zoals Substances of Very High Concern (SVHC), vanuit de principes van voorzorg, bronaanpak en 'de vervuiler betaalt'.

Vewin pleit voor een zorgvuldige omzetting van de richtlijn in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL).

Doelen zijn om in Nederland de emissies van schadelijke stoffen direct naar het oppervlaktewater of indirect via het riool terug te dringen en de registratie van lozingen en vergunningen sterk te verbeteren via het Industriële Emissies Portal (IEP) en de emissieregistratie. Een robuust stelsel van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH), met voldoende structurele financiering, is hierbij onontbeerlijk.

VTH-stelsel, BAL,
Richtlijn Industriële emissies
Harrie Timmer

Voorkom risico's van opkomende stoffen in drinkwaterbronnen door **betere uitvoering van regelgeving**.

In de afgelopen jaren zijn goede stappen gezet om het beleid van vergunningverlening voor lozingen op water te verbeteren. Het Coalitie-akkoord bevat het voornemen om milieuvervuiling door Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) tegen te gaan door bestaande lozingsvergunningen kritisch te toetsen en waar nodig aan te scherpen. Nieuwe lozingsvergunningen worden alleen afgegeven onder strikte voorwaarden en op basis van de best beschikbare technieken. Het komt nu aan op voortvarende uitvoering.

In de praktijk blijkt dat het stelsel van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) structureel versterking nodig heeft. De noodzakelijke herziening van lozingsvergunningen van ZZS-stoffen, potentiële ZZS-stoffen en PFAS stagneert. Structurele extra financiering van uitvoeringsorganisaties is nodig om de kennis en menskracht op niveau te brengen.

Vewin pleit voor praktische handvatten om bij lozingen de risico's van Persistente, Mobiele en Toxische (PMT) stoffen voor bronnen van drinkwater te beperken. Tegelijkertijd pleit Vewin bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voor het herzien van het proces van normstelling. Dit moet transparant zijn, zodat vroegtijdig helder is voor welke stoffen richtwaarden worden herzien en wat de praktische consequenties zijn van nieuwe normen.

Aanpak Opkomende Stoffen
Harrie Timmer

Minimaliseer vergunningen voor de lozing van PFAS, vooruitlopend op Europees verbod.

PFAS in de bronnen voor drinkwater zijn een grote zorg voor de drinkwaterbedrijven. PFAS zijn lastig te verwijderen en verplaatsen zich bij zuivering naar een afvalstroom waarvoor nog geen goede oplossing is. Bronaanpak is de enige juiste manier om te voorkomen dat deze moeilijk afbreekbare stofgroep in het milieu en drinkwater terechtkomt. Bronaanpak is bewezen effectief en is principieel, juridisch en praktisch de enige weg om inname via voedsel, verpakkingen en drinkwater te beperken.

Vewin steunt de Nederlandse inzet om als ‘kartrekker’ op te treden voor het Europese restrictievoorstel over PFAS en bepleit een zo snel en breed mogelijke implementatie van dit voorstel. Vooruitlopend daarop is het noodzakelijk dat alle vergunningen voor PFAS-lozingen in Nederland beter in kaart worden gebracht en worden herzien met het doel deze lozingen zo snel mogelijk te minimaliseren. Het Coalitieakkoord kondigt aan dat snel wordt gezien of op korte termijn een lozingsverbod voor PFAS mogelijk is. Vewin pleit ervoor dat voornemen voortvarend uit te voeren.

Daarnaast pleit Vewin voor een verbod op PFAS-bevattende bestrijdingsmiddelen. Deze zijn een belangrijke bron van Trifluorazijnzuur (TFA) in grondwater.

Voor de normering van PFAS in drinkwater bepleit Vewin aan te sluiten bij het lopende Europese traject gericht op herziening van de norm in de Drinkwaterriichtlijn. Ten behoeve hiervan heeft de Europese Commissie aan de WHO gevraagd om in 2026 - 2027 te adviseren, op basis van gezondheidskundige richtwaarden.

PFAS, REACH, Drinkwaterbesluit

Harrie Timmer

Prioriteer vierde trap zuivering bij RWZI's die lozen op **drinkwaterbronnen**.

Via het riool en rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) komen medicijnresten, PFAS en andere microverontreinigingen in oppervlaktewater en drinkwaterbronnen. Zo vormen ze een bedreiging voor de drinkwatervoorziening.

De herziene EU-richtlijn Stedelijk Afvalwater (RSA) stelt regels om de nadelige effecten van lozingen van stedelijk afvalwater te verminderen. Bij de nationale implementatie moeten deze regels worden verankerd in de Omgevingswet. Belangrijk is de verplichting uit de RSA van een vierde trap zuivering voor de grotere RWZI-locaties die geneesmiddelen uit het water zuiveren.

Voor de Nederlandse implementatie bepleit Vewin dat RWZI's die lozen op ontvangende wateren, die door drinkwaterbedrijven als bron worden gebruikt, prioriteit krijgen bij de bouw van deze vierde trap, voor 2036. Tegelijk moeten overheden, zoals waterschappen, vergunningen voor lozingen op rioolstelsels kunnen intrekken wanneer de wateren waarop RWZI's lozen, worden gebruikt als bron voor drinkwater.

Omgevingswet
Harrie Timmer

Ketenaanpak Medicijnresten

Stimuleer naast bronmaatregelen **aanpak van medicijnresten via verbetering van RWZI's.**

In het uitvoeringsprogramma van de Ketenaanpak Medicijnresten uit Water werken overheden, de zorgsector, de farmaceutische industrie en de watersector samen aan het terugdringen van medicijnresten in water. De ketenaanpak is onderdeel van de Green Deal Duurzame Zorg 3.0.

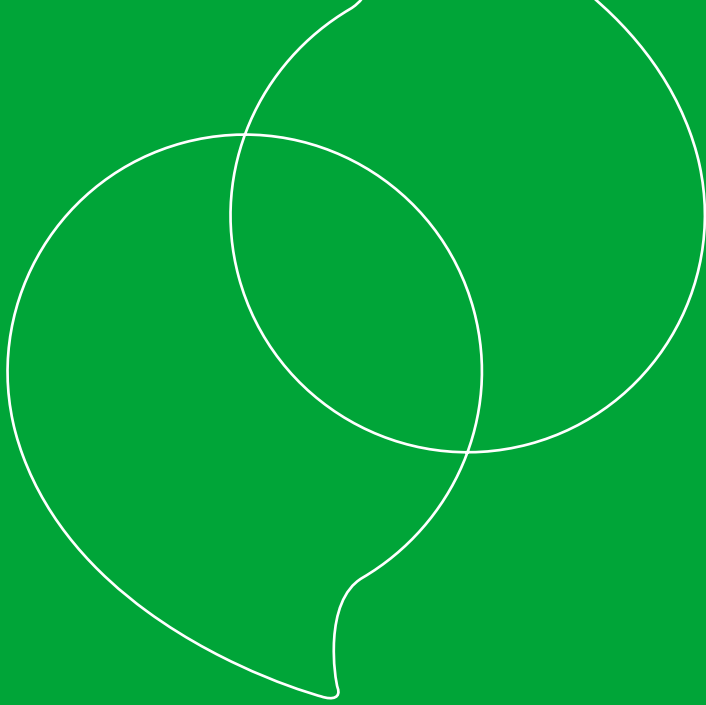
Vewin wil dat de emissies naar water verminderen door bewuster gebruik van medicijnen, het voorschrijven van minder belastende middelen en het terugdringen van emissies van röntgencontrastmiddelen, door bijvoorbeeld het gebruik van plaszakken.

Ruim 95% van de medicijnresten in het oppervlaktewater komt via de RWZI's. De Europees verplichte aanvullende vierde trap zuivering verwijdert medicijnresten inclusief 30-80% van andere microverontreinigingen vanuit huishoudens, zoals bestrijdingsmiddelen en biociden. Binnen de ketenaanpak bepleit Vewin dan ook, in lijn met de afspraken uit de Richtlijn Stedelijk Afvalwater, een ambitieuze planning voor de vierde trap RWZI-zuiveringsinstallaties die de meeste impact hebben op bronnen voor drinkwater.

Ketenaanpak Medicijnresten
Harrie Timmer

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat en Ministerie
van **Economische Zaken**
en Klimaat

Netcongestie op het elektriciteitsnet

 Geef **drinkwaterbedrijven blijvend voorrang** bij toegang tot elektriciteitscapaciteit.

Drinkwaterbedrijven zijn afhankelijk van elektriciteit voor winning, zuivering, transport en levering van drinkwater. Toenemende netcongestie vormt daarom een direct risico voor de leveringszekerheid van drinkwater. Als uitbreiding van productie- of zuiveringscapaciteit niet tijdig kan worden gerealiseerd door gebrek aan stroom, komt de leveringszekerheid onder druk te staan. Dat is onaanvaardbaar voor een vitale functie die direct raakt aan volksgezondheid, welzijn en welvaart.

Vewin pleit ervoor dat drinkwaterbedrijven voorrang houden bij de verdeling van capaciteit op het elektriciteitsnet. Neem drinkwaterprojecten daarom structureel op in provinciale Meerjarenprogramma's Infrastructuur, Energie en Klimaat (pMIEK) en pas prioriteringsruimte voor transportverzoeken consequent toe. Ook bij netverzwaring, gebiedsprogrammering en investeringsplannen moet drinkwater als vitale functie prioriteit krijgen, niet pas wanneer een tekort dreigt of investeringen al zijn vertraagd. Dit vraagt om duidelijke afspraken met netbeheerders.

**Meerjarenprogramma's Infrastructuur, Energie en Klimaat,
Prioriteringsruimte transportverzoeken**

Anke van Dellen

Handhaaf de in STRONG afgesproken bescherming van grondwater in het programma Duurzaam Gebruik Diepe Ondergrond (DGDO).

De diepe ondergrond wordt steeds intensiever gebruikt, onder meer voor aardwarmte (geothermie) en opslag van bijvoorbeeld waterstof. Dat kan bijdragen aan de energietransitie, maar brengt ook risico's mee voor grondwatervoorraden die nodig zijn voor drinkwaterwinning. Vewin pleit ervoor onverkort vast te houden aan de in de Structuurvisie Ondergrond (STRONG) vastgelegde afspraken over bescherming van grondwater voor de drinkwaterwinning in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringvrije zones en Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's). Dat betekent dat deze gebieden niet mogen worden doorboord voor aardwarmte (geothermie) of worden gebruikt voor andere (mijnbouw)activiteiten.

De aan te wijzen Nationale Grondwater Reserves (NGR's) zijn bedoeld als reserveringsgebieden voor het borgen van de drinkwatervraag van volgende generaties of bij ernstige nationale calamiteiten. Om deze grondwaterreserves te beschermen moeten risicovolle ruimtelijke ontwikkelingen zoals het vanaf het maaiveld doorboren voor geothermie worden uitgesloten.

Ook schuin boren onder grondwaterreserves voor de drinkwatervoorziening (3D-functiescheiding) leidt tot risico's. Vewin pleit ervoor dit alleen onder zeer strikte, vooraf bepaalde en vastgelegde voorwaarden en aanvullende veiligheidsvoorwaarden toe te staan.

Tot slot is het zaak om de programma's DGDO en BOG goed op elkaar te laten aansluiten.

Programma Duurzaam Gebruik Diepe Ondergrond
Anke van Dellen

Veranker in de Mijnbouwwet dat
mijnbouwactiviteiten geen risico mogen vormen voor grondwater voor drinkwater.

De voorziene wijziging van de Mijnbouwwet moet de bescherming van grondwater voor drinkwaterwinning versterken. Mijnbouwactiviteiten, zoals aardwarmte, zoutwinning, opslag van bijvoorbeeld waterstof en boringen, kunnen risico's opleveren voor grondwaterkwaliteit. Die risico's zijn extra zwaarwegend in gebieden die nu of later nodig zijn voor de drinkwatervoorziening, zoals waterwingebieden, grondwater-beschermingsgebieden, boringvrije zones, Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's) en Nationale Grondwater Reserves (NGR's).

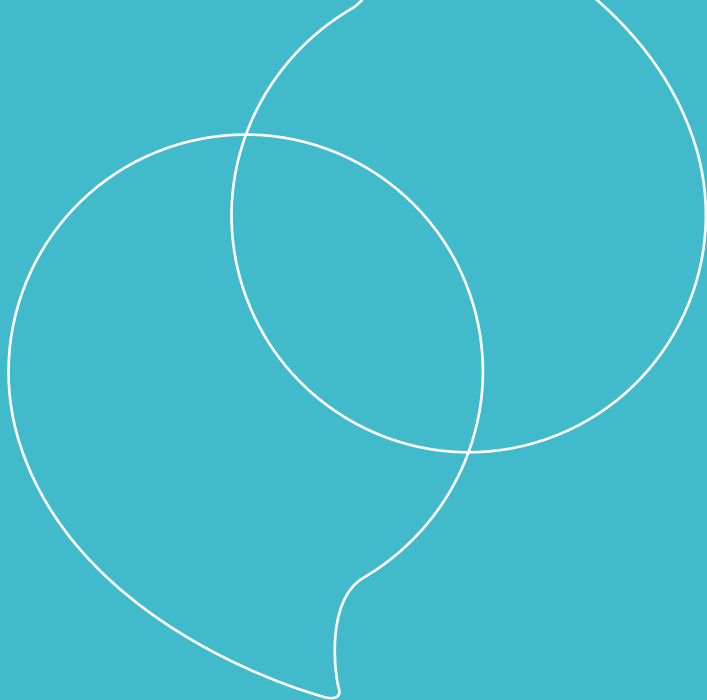
Uitsluiten van risico's voor het grondwater moet leidend zijn. Waar twijfel bestaat, moet bescherming voorgaan en moeten provinciale beschermingsregimes beslissend kunnen zijn. Verontreiniging van grondwaterreserves voor drinkwater kan niet achteraf worden hersteld. Daarom moet de Mijnbouwwet vooraf zekerheid bieden aan provincies, vergunningverleners en drinkwaterbedrijven. Dit geldt zowel voor de initiatieffase, de uitvoeringsfase als de nazorgfase van een mijnbouw-activiteit.

Daarnaast moet ook de financiële zekerstelling voor herstel van schade aan het grondwater voor de drinkwatervoorziening en aan drinkwater-bedrijven worden gewaarborgd.

Wijziging Mijnbouwwet
Anke van Dellen

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat en Ministerie
van **Sociale Zaken en**
Werkgelegenheid

Schuldhulpverlening en afsluitbeleid

Kom tot een **adequate aanpassing** van de **Regeling Afsluitbeleid**.

In maart 2024 heeft het gerechtshof in Den Haag uitspraak gedaan dat kinderen in Nederland qua watervoorziening, voor zover mogelijk, niet onder het minimumniveau van de WHO terecht moeten kunnen komen en dat een uiterste inspanning moet worden geleverd om te voorkomen dat dit toch gebeurt.

Naar aanleiding van deze uitspraak heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) de intentie uitgesproken samen met de drinkwatersector te bezien hoe de Regeling Afsluitbeleid kan worden aangepast. Vewin werkt hieraan mee en benadrukt dat het afsluitbeleid niet alleen is gericht op het incasseren van een openstaande schuld.

De drinkwaterbedrijven voelen de verantwoordelijkheid klanten in een schrijnende situatie te ondersteunen. Daarom maakt de zogeheten vroegsignalering van schuldenproblematiek een wezenlijk onderdeel uit van het afsluitbeleid van de drinkwatersector. Het beleid kent vele stappen, waaronder brieven en deurbezoeken.

De drinkwatersector vindt het evenwel essentieel dat het afsluiten van drinkwater als uiterste remedie (rekening houdend met de uitspraak van de rechter) gehandhaafd blijft (overigens volgt daarna doorgaans direct weer aansluiting). Vewin roept de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en IenW daarom op om snel te komen tot een adequate aanpassing van de Regeling Afsluitbeleid waarbij het afsluiten als uiterste mogelijkheid wordt gehandhaafd.

Schuldhulpverlening en Regeling Afsluitbeleid
Alexander van den Honert

Zorg voor een risicogericht en uitvoerbaar asbeststelsel, zodat veilig werken en continuïteit van drinkwatervoorziening samengaan.

Drinkwaterbedrijven werken bij onderhoud, vervanging en uitbreiding van leidingen soms aan asbestcementleidingen. Veiligheid van medewerkers, omwonenden en omgeving staat daarbij voorop. De implementatie van de gewijzigde Europese Asbestrichtlijn leidt tot een vergunningplicht, opleidingsverplichtingen en nieuwe eisen voor werkzaamheden met asbest.

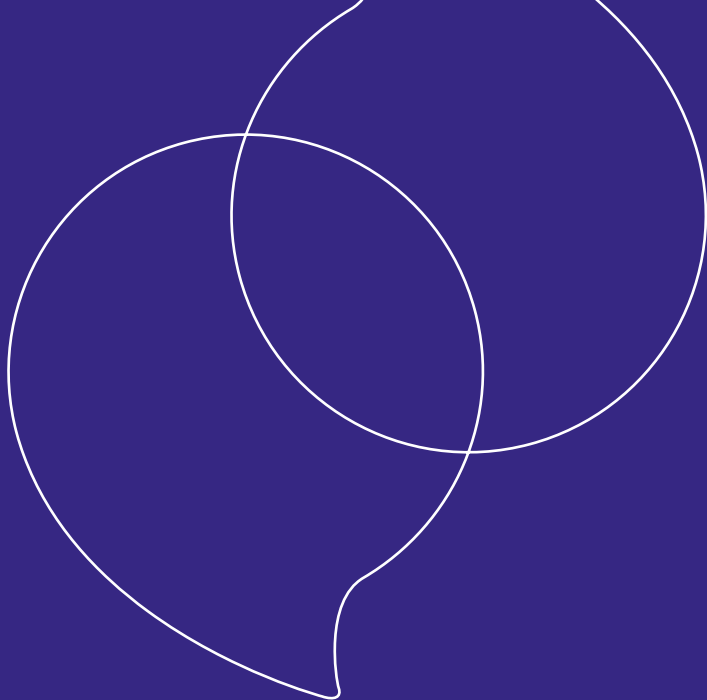
Die regels moeten aansluiten bij de praktijk van drinkwaterbedrijven en onderhoudswerk aan vitale infrastructuur. Een te zware of onduidelijke uitwerking kan noodzakelijke werkzaamheden aan het drinkwaternet vertragen, terwijl de vervangings- en uitbreidingsopgave juist groeit.

Vewin vraagt het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ervoor te zorgen dat drinkwaterleidingen van asbestcement worden ingedeeld in de categorie 'beperkt' in plaats van 'basis' en de reeds gevalideerde werkwijzen uit de Arbocatalogus Waterbedrijven formeel aan te wijzen als erkende werkmethoden. Zo blijft de bescherming tegen asbest geborgd zonder dat onderhoud aan drinkwaterleidingen onnodig wordt belemmerd of vertraagd.

Arbeidsomstandighedenbesluit en -wet
Anke van Dellen

Ministerie van
**Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid
en Natuur**

| Zorg dat de **nitraatnorm zo snel**
 mogelijk wordt gehaald in alle
| grondwaterbeschermingsgebieden.

In een groot aantal grondwaterbeschermingsgebieden wordt de nitraatnorm van 50 mg/l in grondwater overschreden. Van 2017 tot 2024 werkte Vewin samen met LTO, IPO, het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) in de Bestuursovereenkomst nitraat. Doel van deze vrijwillige aanpak was om de nitraatnorm uiterlijk in 2025 blijvend te halen in 34 kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden.

Uit onderzoek blijkt dat er stappen zijn gezet, maar dat in een groot deel van de gebieden dit doel niet is bereikt. Het blijkt dat alleen gebiedsgerichte maatregelen onvoldoende zijn om de nitraatproblemen op te lossen. Daarom moet verbetering van de waterkwaliteit in grondwaterbeschermingsgebieden een plek krijgen in het 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Neem generieke en gebiedsgerichte maatregelen waarmee overal blijvend wordt voldaan aan de nitraatnorm. Maak deze maatregelen waar nodig verplicht. Zorg voor een omslag naar emissie-arme vormen van landbouw in grondwaterbeschermingsgebieden via de aanpak Landbouw, Natuur en Stikstof.

8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn
Mirja Baneke

Bestrijdingsmiddelen

Neem maatregelen om **drinkwaterbronnen** beter te **beschermen tegen verontreiniging met bestrijdingsmiddelen** en de waterkwaliteitsdoelen er zo snel mogelijk te halen.

Bestrijdingsmiddelen zijn nog steeds een probleem in een groot deel van de drinkwaterbronnen. Uit verschillende rapporten, zoals van KWR (januari 2025), blijkt dat de druk door bestrijdingsmiddelen op drinkwaterbronnen de laatste jaren niet significant afneemt en in het grondwater zelfs toeneemt. Daarnaast ‘vergrijst’ het grondwater: lage concentraties stoffen, waaronder bestrijdingsmiddelen, zijn vrijwel overal aanwezig. Ook zijn er grote zorgen over de aangetoonde verontreiniging van grond- en oppervlaktewater met PFAS uit bestrijdingsmiddelen.

In het Coalitieakkoord wordt gekozen voor nationale, bindende convenanten om het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen fors te beperken. Dat mag de aandacht er niet vanaf leiden dat het, om drinkwaterbronnen beter te beschermen tegen verontreiniging met bestrijdingsmiddelen, van belang is om de toelating ervan beter af te stemmen op de KRW-doelen en -normen.

Zorg voor een omslag naar emissiearme vormen van landbouw in grondwaterbeschermingsgebieden via de aanpak Landbouw, Natuur en Stikstof, om zowel de emissie van bestrijdingsmiddelen als nitraat tegen te gaan. Introduceer zo snel mogelijk een landelijk verbod op bestrijdingsmiddelen met PFAS.

KRW, Aanpak Landbouw, Natuur en Stikstof, Bestrijdingsmiddelen
Mirja Baneke

Stikstof

Zorg via de stikstofaanpak niet alleen voor **emissiereductie van stikstof en natuurherstel**, maar ook voor ruimte voor en **versnelling van vergunningverlening** voor drinkwaterprojecten.

Alle tien drinkwaterbedrijven hebben vóór 2030 extra productie-capaciteit nodig, in een aantal gevallen al nu of op zeer korte termijn. Door de stikstofproblematiek worden de opgaven waar de drinkwatersector voor staat vergroot, of oplossingen bemoeilijkt. Trage of uitblijvende vergunningverlening door stikstofproblemen zorgt ervoor dat het aansluiten van bedrijven op het drinkwaternet in sommige regio's niet mogelijk is.

In de aangekondigde stikstofaanpak moet daarom niet alleen aandacht zijn voor stikstofemissiereductie en robuust natuurherstel. Er is een gebiedsgerichte, integrale aanpak nodig van stikstofproblemen om drinkwaterbronnen en natuur te beschermen. Zorg hierbij voor synergie tussen natuur en de drinkwaterfunctie, ook in de zones rond N2000-gebieden en grondwaterbeschermingsgebieden. De stikstofaanpak moet zorgen voor ruimte voor en versnelling van vergunningverlening voor drinkwaterprojecten. Deze verdienen wat Vewin betreft prioriteit bij het verdelen van beschikbare stikstofruimte.

Stikstof
Mirja Baneke

Natuurherstelverordening

Het Nederlandse Natuurplan moet bijdragen aan **realisatie van robuuste natuur en watersystemen en betere bescherming van drinkwaterbronnen**, zonder dat leveringszekerheid in gevaar komt.

De Natuurherstelverordening (NHV) verplicht lidstaten om maatregelen te nemen voor herstel van ecosystemen. De NHV verplicht daarnaast het voorkómen van verslechtering van natuur, óók buiten Natura 2000-gebieden. Alle lidstaten moeten een Natuurplan opstellen waarin staat wat landen gaan doen om de doelen te halen. Op 1 september 2027 moet er een definitief Natuurplan zijn, dat wordt verankerd in de Omgevingswet.

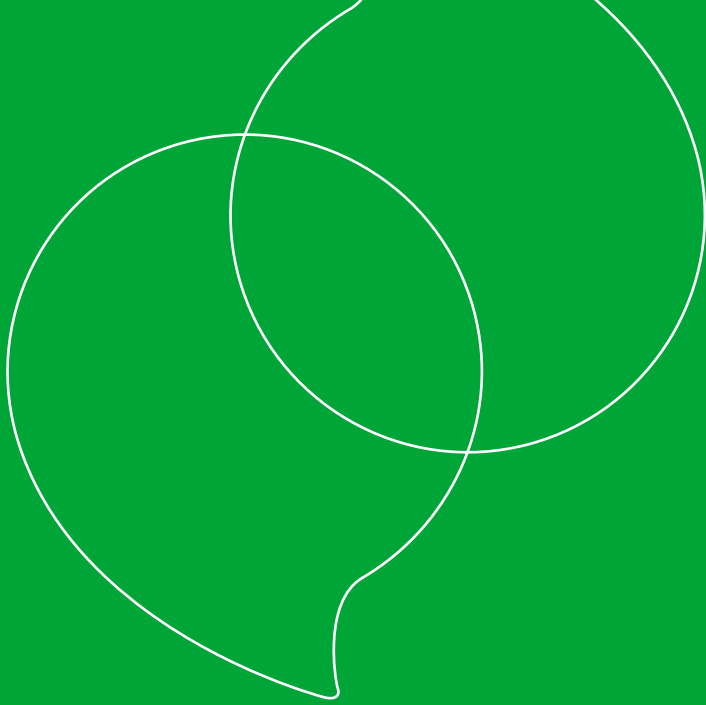
De NHV biedt kansen: de ontwikkeling van robuustere natuur en watersystemen in de omgeving van drinkwaterbronnen draagt bij aan verbetering van de bescherming ervan. Maar er zijn ook risico's voor de drinkwatervoorziening. Herstelverplichtingen en een verslechtingsverbod voor alle habitats kunnen leiden tot (verdere) knelpunten rond vergunningverlening, uitvoering van projecten en beheertaken, of beperkingen op grondwateronttrekkingen. Het is van belang dat de leveringszekerheid van drinkwater hierbij niet in gevaar komt.

Natuurherstelverordening, Natuurplan
Mirja Baneke

Ministerie van
Financiën

Belasting op drinkwater

Verlaag de belastingen op drinkwater.

De verbruiksbelasting op mineraalwater is sinds 1 januari 2024 geheel afgeschaft. Het Rijk stelt mineraalwater vrij van belastingen omdat ‘vanuit gezondheidsperspectief het drinken van water de voorkeur verdient’.

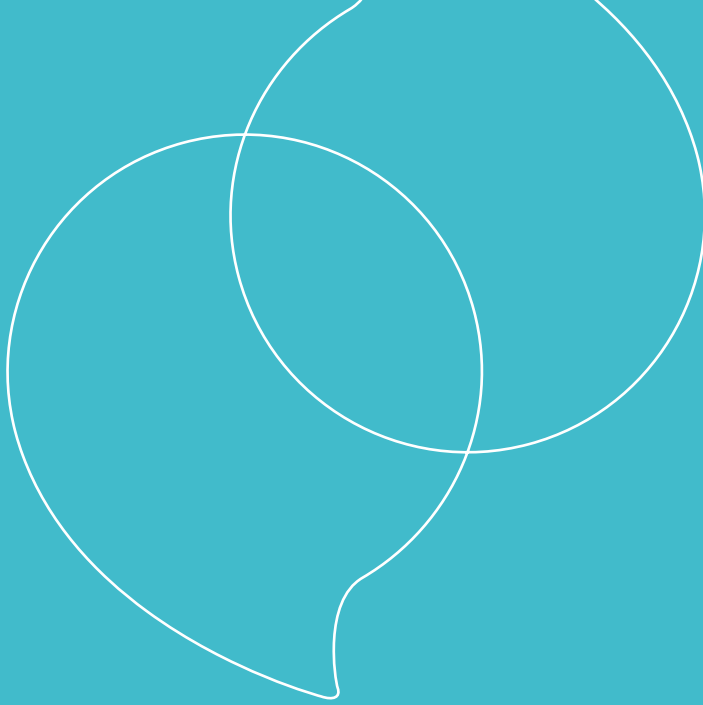
Huishoudens betalen daarentegen zo’n 25% belasting op kraanwater. Dit is volgens Vewin veel te hoog voor een gezonde eerste levensbehoefte. Bovendien hoeft kraanwater niet extra verpakt en getransporteerd te worden, en is het daarom ook een stuk duurzamer dan water uit flessen. Het is daarom van belang dat iedereen toegang heeft tot drinkwater, zonder overbodige financiële belemmeringen. De drinkwaterbedrijven spannen zich daarvoor in. Toch zijn de drinkwatertarieven het afgelopen jaar gestegen door de sterk gestegen kosten en noodzakelijke investeringen.

Het is niet wenselijk dat het Rijk de prijs van drinkwater verder verhoogt door forse belastingen op deze eerste levensbehoefte. Vewin pleit, daar waar het Rijk kiest voor vergroting van de belastingopbrengst door stapsgewijze afschaffing van het heffingsplafond van de Belasting op Leidingwater (BoL), juist voor het verlagen van de belastingdruk op drinkwater door verlaging van de BoL.

Belasting op Leidingwater
Alexander van den Honert

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat en Ministerie
van **Volkshuisvesting en**
Ruimtelijke Ordening

Voer gedegen onderzoek uit naar **normering, certificering en toezicht bij waterbewust bouwen** met volksgezondheid als leidend principe.

Meer gebruik van regenwater en hergebruik van drinkwater in woningen kunnen volgens de drinkwaterbedrijven bijdragen aan vermindering van het drinkwatergebruik. Het waarborgen van de volksgezondheid moet hierbij altijd voorop blijven staan.

De minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) heeft de aanbeveling van het RIVM gevolgd om nu niet over te gaan tot het verplichten van het gebruik van regenwater voor huishoudelijke toepassingen. Het RIVM heeft geconcludeerd dat er op dit moment onvoldoende maatregelen van kracht zijn voor ontwerp, aanleg en beheer van een huishoudwatersysteem om risico's, zoals foutaansluitingen tussen huishoudwater- en drinkwatersysteem, volledig uit te sluiten. Daarom is het volgens het RIVM noodzakelijk om aan waterbesparende voorzieningen en installaties centraal vastgelegde normering, certificering en toezicht/control te verbinden.

De minister heeft toegezegd om met het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de komende twee jaar invulling te geven aan de aanbevelingen die het RIVM doet door beheersmaatregelen en kwaliteitseisen te ontwikkelen en de effectiviteit van de maatregelen te toetsen.

Vewin is het eens met deze lijn van het kabinet. In lijn met het voornemen van de minister, hebben IenW en Vewin gezamenlijk aan KWR, RIVM en ILT gevraagd pilotprojecten op te zetten waar beheersmaatregelen en kwaliteitseisen kunnen worden ontwikkeld en gemonitord en waar de effectiviteit van de maatregelen kan worden getoetst.

Als er voldoende waarborgen zijn om de risico's voor de volksgezondheid uit te sluiten, kan waterbewust bouwen als vrijwillige mogelijkheid in het Bouwbesluit worden opgenomen. Ook kunnen dan de toepassingsmogelijkheden van regenwater en hergebruik van drinkwater worden verruimd in het Drinkwaterbesluit.

Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing

Alexander van den Honert

Geef duurzame **veiligstelling van drinkwatervoorziening** als integraal onderdeel voldoende aandacht en **prioriteit in Nota Ruimte**.

Overheden hebben een zorgplicht voor het veiligstellen van de drinkwatervoorziening. Dit vraagt om keuzes in het ruimtelijk beleid, nationaal en regionaal. Zonder snelle actie van overheden kunnen drinkwaterbedrijven niet aan de tot 2030 stijgende vraag naar drinkwater voldoen.

In het Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 - 2030 zijn hier afspraken over gemaakt. Eén ervan is dat de drinkwatervoorziening voldoende prioriteit krijgt in de Nota Ruimte. Ook is afgesproken de mogelijkheden uit de Omgevingswet voor versnelling van procedures zoveel mogelijk te gebruiken voor drinkwaterprojecten.

Ook het veiligstellen van de drinkwatervoorziening op langere termijn vraagt om ingrijpende maatregelen, aldus de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur ('Zorg voor water', Rli, april 2026). De Rli wijst erop dat bij ruimtelijke afwegingen te weinig rekening wordt gehouden met drinkwater, terwijl conflicterende belangen vaak voorrang krijgen.

De Nota Ruimte moet bijdragen aan de beschikbaarheid van voldoende drinkwaterbronnen, onder andere door het versnellen van procedures voor winvergunningen en het reserveren van ruimte voor productie-locaties en boven- en ondergrondse infrastructuur. Zorg ook voor een goede bescherming van de huidige en toekomstige drinkwaterbronnen en de bijbehorende infrastructuur.

Nota Ruimte
Mirja Baneke

Voorkom dat warmte- en elektriciteitsnetten **drinkwaterleidingen ongewenst opwarmen.**

De energietransitie leidt tot meer warmte- en elektriciteitsnetten in de bodem. Deze netten geven warmte af aan hun omgeving en kunnen daardoor ook drinkwaterleidingen opwarmen. Dat is ongewenst, omdat de Drinkwaterwet een maximale temperatuurgrens van 25 graden Celsius stelt om gezondheidsrisico's, zoals legionella, te voorkomen.

Warmte- en elektriciteitsnetten zijn cruciaal voor de energietransitie, maar moeten zo worden aangelegd dat zij geen risico vormen voor de drinkwatertemperatuur. Dat vraagt om duidelijke regelgeving, goede onderlinge afstemming en toepassing van afstandsnormen tussen energie-infrastructuur en drinkwaterleidingen. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten vooraf worden getoetst aan de beschikbaarheid van energie én drinkwater. Beide voorzieningen moeten gelijkwaardig in de Nota Ruimte worden opgenomen. Versnelling van energieprojecten mag niet leiden tot verdringing van drinkwaterinfrastructuur (leidingen), aantasting van bronnen of extra risico's in de ondergrond.

Omgevingsplannen, Ordening ondergrond Nota Ruimte

Anke van Dellen

Stadsinformatie / City info

Kom jij 3 dagen
door zonder
stromend water?

Zorg voor een noodpakket

Tips op rotterdam.nl/bereidjevoor

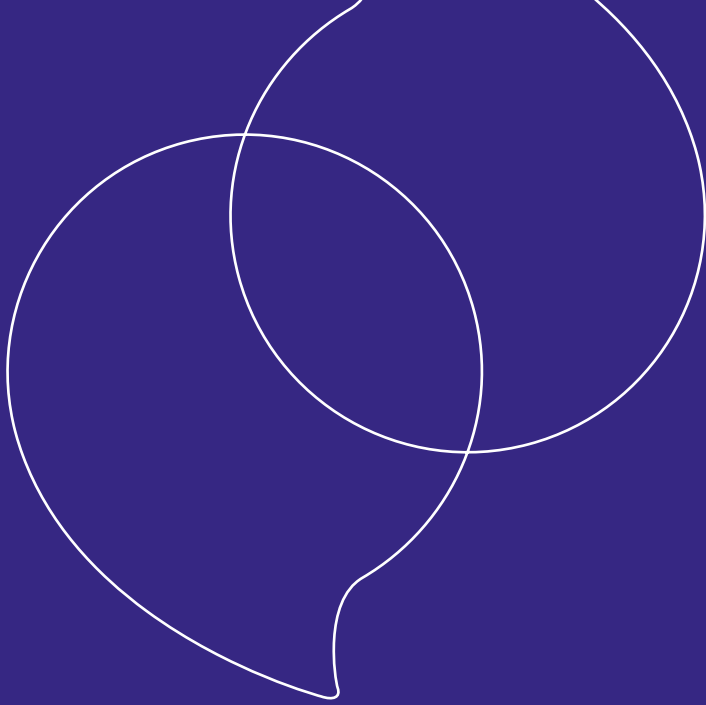

Denk
vooruit

Gemeente
Rotterdam

Druk op knop voor
Push button

Ministerie van **Justitie en Veiligheid**

Weerbaarheid

Maak duidelijk welke **extra inspanningen** op het vlak van **weerbaarheid nodig** zijn en wie welke **verantwoordelijkheid** draagt.

De drinkwatervoorziening in Nederland is top vitale infrastructuur. Uitval leidt al na korte tijd tot ernstige maatschappelijke ontwrichting. De drinkwaterbedrijven zijn zich terdege bewust van de verantwoordelijkheid die dit met zich meebrengt. Aan de hand van een all hazard-benadering maken drinkwaterbedrijven risicoanalyses en nemen zij maatregelen die hun weerbaarheid vergroten. Dit doen zij in nauwe samenwerking met onder andere het Nationaal Cyber Security Centrum en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid.

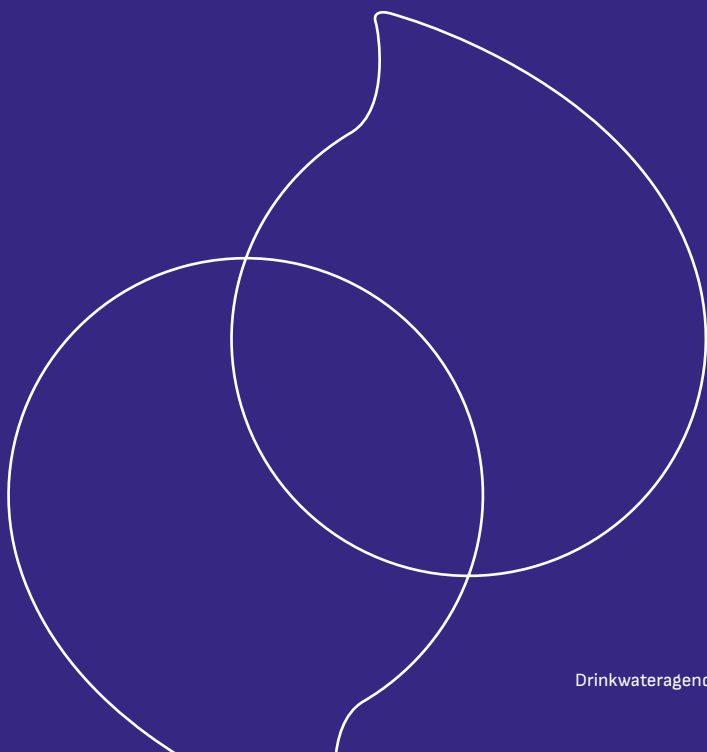
De geopolitieke situatie is aanleiding voor het verhogen van de algemene weerbaarheid in Nederland, zowel militair als maatschappelijk. Dit is een gezamenlijke taak. Het is daarom van groot belang de drinkwaterbedrijven nauw te blijven betrekken bij het verhogen van de weerbaarheid.

Het fundament van een weerbare en robuuste drinkwatervoorziening wordt gevormd door het duurzaam veiligstellen van de leveringszekerheid – door drinkwaterbedrijven tijdig in staat te stellen te investeren in capaciteitsuitbreiding – en door bescherming van de kwaliteit van de bronnen.

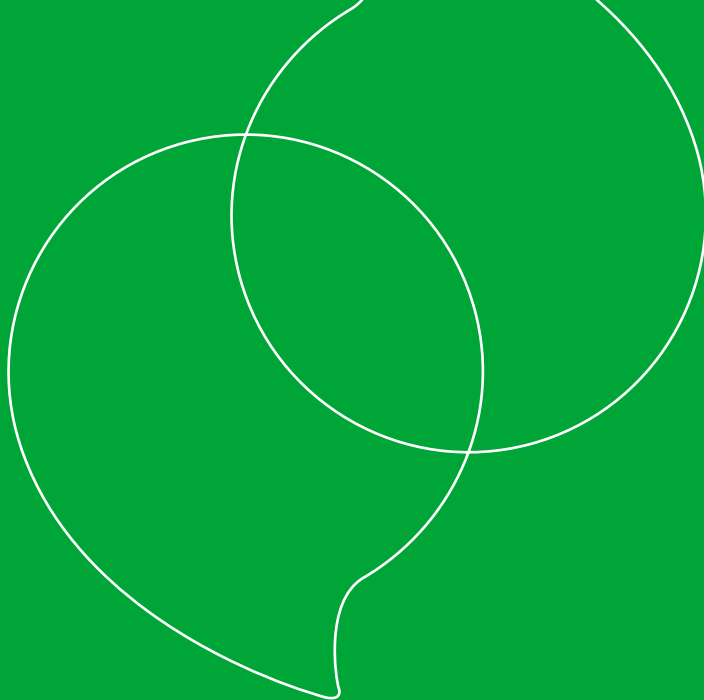
Als het gaat om extra, specifieke inspanningen op het vlak van weerbaarheid pleit Vewin ervoor aan te sluiten bij bestaande afspraken en verplichtingen en duidelijk te zijn over wie welke extra inspanningen moet plegen. Daarbij hoort duidelijkheid over wie welke verantwoordelijkheid heeft.

Weerbaarheidsopgave, Maatschappelijke weerbaarheid
Ina Schaafsma

Europese Unie

Herziening van KRW is onnodig en ongewenst, vanwege risico's voor bescherming van kwaliteit van drinkwaterbronnen.

De Europese Commissie (EC) wil de Europese mijnbouw bevorderen. Volgens de EC belemmert bestaande milieuwetgeving, waaronder de Kaderrichtlijn Water (KRW), deze doelstelling. Daarom stelt ze voor de KRW te evalueren en te herzien.

Vewin vindt een herziening onnodig en ongewenst. De KRW geeft de drinkwatersector cruciale handvatten voor verbetering van de waterkwaliteit, grensoverschrijdende stroomgebiedsaanpak en bescherming van drinkwaterbronnen. De waterkwaliteit is nog niet op orde en er is steeds meer zuiveringsinspanning nodig voor drinkwaterproductie, terwijl de ambitie van de KRW juist is deze inspanning te verlagen. Daarom moet alles op alles worden gezet om de KRW-doelen in 2027 te halen, of zo snel mogelijk daarna. Ook moet vol ingezet worden op implementatie van en coherentie met gerelateerde wetgeving, zoals de Drinkwaterrichtlijn, Europese wetgeving voor chemische stoffen (REACH), bestrijdingsmiddelenwetgeving en de Nitraatrichtlijn.

De onlangs afgeronde herziening van de KRW en het recente richtsnoer over de bestaande flexibiliteit binnen de KRW maken duidelijk dat een nieuwe herziening ook onnodig is; er zijn voldoende uitzonderingsmogelijkheden binnen de KRW om mijnbouw te faciliteren.

KRW: Prioritaire Stoffen, Grondwaterrichtlijn

**Jos van den Akker, Jan van der Steen, Annelle van der Wel,
Mirja Baneke**

Ondersteun grensoverschrijdend waterbeheer en robuuste drinkwatervoorziening via **ambitieuze invulling van de Water Resilience Strategy**.

In juni 2025 heeft de Europese Commissie (EC) haar Water Resilience Strategy (waterweerbaarheidsstrategie; WRS) gepresenteerd. Hierin onderschrijft zij het belang van de relatie tussen waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid en van grensoverschrijdend waterbeheer. De EC geeft aan dat er al veel waterwetgeving is. De nadruk moet liggen op betere implementatie en handhaving van het bestaande kader.

Om dit te bevorderen heeft de EC aangegeven ‘Structured Dialogues’ te organiseren: bilaterale gesprekken tussen de EC en lidstaten over implementatie van waterwetgeving, tot op ministersniveau. De EC wil structurele oorzaken en problemen bespreken die zorgen voor het niet behalen van de doelen van EU-waterwetgeving, zoals de KRW.

Uiteindelijk werkt de EC toe naar concrete toezeggingen van lidstaten om echte vooruitgang te boeken. De WRS is geen wetgeving, maar formuleert wel acties en ambities voor de komende jaren. Naast de dialogen komen er een stakeholderplatform, een tweejaarlijks forum en een actieplan voor digitalisering in de watersector. Vewin wijst op de noodzaak van ambitieuze bronaanpak en uitvoering van het bestaande kader, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel.

WRS

**Jos van den Akker, Annelie van der Wel, Jan van der Steen,
Alexander van der Honert**

Versterk bronaanpak van vervuiling, transparantie over productieketens, en **preventieve eisen** op gebied van milieu, **zwak ze niet af**.

De Europese Commissie (EC) wil met de milieuomnibus in één keer een verzameling regels van de Europese milieuwetgeving vereenvoudigen. Ze stelt afzwakkingen van de Richtlijn Industriële Emissies voor, bijvoorbeeld waar het gaat om registers van Zeer Zorgwekkende Stoffen. Vewin pleit voor behoud van de preventieve instrumenten en rapportageverplichtingen in relatie tot Environmental Management Systems (EMS) en SCIP-data.

Ook stelt de EC voor vergunningverlening te versnellen voor strategische sectoren. Vewin pleit ervoor om de drinkwatersector aan te merken als strategische sector om vergunningverlening te versnellen. Tegelijkertijd pleit Vewin ervoor milieu- en waterkwaliteitsstandaarden, die drinkwaterbronnen beschermen, niet te verzwakken bij het versnellen van vergunningsprocedures.

Tot slot wordt voorgesteld de INSPIRE-richtlijn te versimpelen. In Nederland maakt de drinkwatersector gebruik van een uitzondering onder deze richtlijn om geografische informatie over kritieke infrastructuur niet publiek toegankelijk te maken. Vewin pleit ervoor dit onderdeel van de richtlijn onaangeroerd te laten om de kritieke infrastructuur van de drinkwatersector te beschermen.

Industriële emissies, INSPIRE

**Jos van den Akker, Jan van der Steen, Annelie van der Wel,
Harrie Timmer**

Neem stelling tegen de Food & Feed Safety omnibus die zorgt voor afzwakking van toelatingsbeleid bestrijdingsmiddelen.

De Food & Feed Safety Omnibus is een pakket aan vereenvoudigingsvoorstellen van Europese bestrijdingsmiddelenwetgeving. Deze vormen een risico voor de kwaliteit en bescherming van drinkwaterbronnen. Het is van belang dat wet- en regelgeving voor bestrijdingsmiddelen juist meer rekening houdt met waterkwaliteitsdoelen en -normen uit de KRW en de Drinkwaterrichtlijn.

De voorstellen zorgen vooral voor risico's rondom toelating en gebruik van bestrijdingsmiddelen. Vewin pleit ervoor dat toelating van werkzame stoffen blijft plaatsvinden voor een afgebakende periode, gecombineerd met een verplichte periodieke herbeoordeling. Ook pleit Vewin tegen een verlenging van de huidige opgebruik- en uitfaseertermijnen. Daarnaast moeten lidstaten bij de (her)beoordeling van bestrijdingsmiddelen de laatste wetenschappelijke inzichten over de risico's van stoffen mee kunnen blijven nemen. Het gebruik van drones moet pas worden toegestaan als de gevolgen voor de kwaliteit van bodem en water zijn onderzocht.

Food & Feed Safety Omnibus
Annelle van der Wel, Mirja Baneke

Stel een zo snel en zo breed mogelijk PFAS-verbod in. REACH moet gevaarlijke stoffen beter en sneller kunnen reguleren.

Momenteel loopt een traject via REACH (Restrictie, Evaluatie, Autorisatie en beperking van Chemische stoffen) voor een PFAS-restrictie, in 2023 opgestart door 5 landen, waaronder Nederland. In een dergelijk traject volgt na het indienen van een voorstel een advies van het Europees Agentschap voor Chemicaliën (ECHA), waarna een restrictievoorstel wordt gedaan door de Europese Commissie.

Het ECHA-advies bevat enerzijds de opinie van de Commissie voor Risicobeoordeling (RAC) en anderzijds die van de Commissie voor Sociaaleconomische Analyse (SEAC). De RAC-opinie concludeert dat een PFAS-verbod nodig is gezien de grote risico's van PFAS. In navolging hiervan steunt de SEAC-opinie ook de noodzaak en proportionaliteit van een Europees breed verbod. Wel stelt SEAC een uitfaseertermijn en tijdelijke ontheffingen van 5 tot 12 jaar voor. De Commissie heeft aangegeven consumentengoederen te prioriteren in haar restrictievoorstel.

Vewin is tegen prioritering van consumentengoederen, omdat het SEAC-advies ook industriële toepassingen betreft. Er is dus geen aanleiding om deze restrictie niet direct breder in te zetten. Vewin pleit voor een zo snel en zo breed mogelijk PFAS-verbod, met zo weinig mogelijk uitzonderingen en tijdelijke ontheffingstermijnen.

PFAS

Jos van den Akker, Jan van der Steen, Harrie Timmer

REACH

Maak het mogelijk specifieke stoffen op basis van hun eigenschappen te verbieden.

In het kader van concurrentievermogen werkt de Europese Commissie (EC) aan verschillende initiatieven om de (chemische) industrie te ondersteunen, zoals via het European Chemicals Industry Action Plan en de Chemicals Omnibus. In deze stukken wordt verwezen naar de lopende discussies over PFAS en REACH. De EC heeft aangegeven in plaats van een herziening van de REACH-wetgeving voorstellen te doen via comitologie. De bedoeling hiervan is via wetgeving van een lagere orde en van implementerende aard, implementatie en handhaving te verbeteren.

Vewin pleit ervoor veranderingen binnen REACH te benutten om bescherming van drinkwaterbronnen te verbeteren, bijvoorbeeld door het mogelijk maken van het verbieden van stoffen op basis van stoffeigenschappen.

REACH

**Jos van den Akker,
Jan van der Steen,
Harrie Timmer**

Verbeter afstemming tussen Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water, en **verbeter implementatie** van Nitraatrichtlijn.

Nitraatverontreiniging zorgt voor aanhoudende problemen voor de drinkwatersector. In veel Nederlandse grondwaterwinningen voor drinkwaterproductie wordt de nitraatnorm van 50 mg/l overschreden. Het is nodig grondwater bestemd voor drinkwaterproductie met prioriteit te beschermen tegen nitraatbelasting.

De Nitraatrichtlijn is van groot belang bij het beschermen van drinkwaterbronnen. Deze moet eraan bijdragen dat de nitraatnorm in drinkwaterbronnen niet wordt overschreden, achteruitgang van de waterkwaliteit wordt voorkomen en de waterkwaliteit verbetert. Hiervoor is een betere afstemming met waterbeleid en -regelgeving, waaronder de KRW, van belang. Ook moeten de implementatie en handhaving op lidstaatsniveau worden verbeterd.

De Europese Commissie (EC) heeft een evaluatiestudie over de Nitraatrichtlijn gepubliceerd en zal besluiten om de richtlijn wel of niet te herzien. Vewin pleit voor betere implementatie en handhaving. Hiervoor is geen herziening nodig.

Nitraatrichtlijn

Annelle van der Wel, Mirja Baneke

European Grids Package en Energy Highway Directive

Bescherm drinkwaterbronnen en vitale drinkwaterinfrastructuur bij versnelling van energie-infrastructuurprojecten en behoud milieubeoordelingen onder KRW.

Het European Grids Package en de Energy Highway Directive moeten vergunningverlening versnellen en grensoverschrijdende energieknel-punten aanpakken. Dat is nodig voor leveringszekerheid van energie en de energietransitie. Versnelling mag echter niet betekenen dat bodem, grondwater, drinkwaterbronnen en leidingen minder goed worden beschermd. Nieuwe hoogspanningsverbindingen, kabeltracés, waterstofcorridors, opslagprojecten en andere energie-infrastructuur vergroten de druk op de beperkte ruimte boven en onder de grond. Het is zaak dat drinkwaterbelangen vroegtijdig en volwaardig worden meegenomen.

De Europese Commissie (EC) zet in op versnelling van de energietransitie via onder andere het Grids Package, met name door vergunningverlening te versnellen. Eén van de mogelijkheden om dit te doen zou het aanmerken van energie-infrastructuurprojecten van ‘hoger openbaar belang’ zijn. Zo worden deze projecten uitgezonderd van de plicht tot het uitvoeren van milieubeoordelingen onder de Kaderrichtlijn Water (KRW).

De KRW is cruciaal als het gaat om verbetering van onze waterkwaliteit en het behouden en beschermen van de openbare drinkwatervoorziening. De milieubeoordelingen vormen hier een belangrijk onderdeel van en moeten volgens Vewin verplicht blijven voor energie-infrastructuurprojecten waar deze van toepassing zijn.

European Grids Package en Energy Highway Directive

Annelle van der Wel, Anke van Dellen

Behoud de uitzondering die Nederlandse drinkwaterbedrijven hebben in de Europese Concessierichtlijn.

Momenteel worden de Europese aanbestedings- en concessierichtlijnen herzien. Met de herziening wil de Europese Commissie (EC) de richtlijnen moderniseren. Belangrijke onderdelen van de herziening zijn de verdere vereenvoudiging en uniformering van de richtlijnen alsook een sterkere Europese focus ten aanzien van publieke aanbestedingen. De bedoeling hiervan is, gelet op de geopolitieke spanningen, het versterken van het Europese bedrijfsleven en het verbeteren van de veiligheid van publieke diensten. Een belangrijk onderdeel van de concessierichtlijnen is de uitzondering die drinkwaterbedrijven hebben.

Vewin pleit voor het behoud van deze uitzondering. Een vereenvoudiging kan leiden tot een samenvoeging van richtlijnen en dat kan weer effect hebben op dergelijke uitzonderingsposities. De openbare drinkwatervoorziening is een primaire zorgtaak van de overheid, die volgens Vewin een blijvende uitzonderingspositie verdient.

Aanbestedingsrichtlijnen

Jan van der Steen, Alexander van den Honert, Louis-Philippe Dres

Contactpersonen Vewin

Hans de Groene

Directeur

M 06 12 19 08 91

E degroene@vewin.nl

Arjen Frentz

Plaatsvervangend directeur

M 06 53 41 00 85

E frentz@vewin.nl

Madelon Vink

Manager Communicatie & Public Affairs

M 06 82 09 53 76

E vink@vewin.nl

Mirja Baneke

Stuurgroepsecretaris Bronnen & Kwaliteit

M 06 82 75 04 61

E baneke@vewin.nl

- Nationaal Water Programma
- Kaderrichtlijn Water
- Nitraat
- Bestrijdingsmiddelen
- Stikstof
- Natuur
- Omgevingsbeleid

Ina Schaafsma

Stuurgroepsecretaris Beveiliging & Crisismanagement

M 06 57 01 19 63

E schaafsma@vewin.nl

- Weerbaarheid
- Cybersecurity
- Crisismanagement

Anke van Dellen

Stuurgroepsecretaris Bodem & Infrastructuur

M 06 51 40 32 05

E dellen@vewin.nl

- Bodem(verontreiniging) en ondergrond
- Infrastructuur
- Energietransitie
- Netcongestie elektriciteitsnet
- Mijnbouwwet
- Arbeidsomstandigheden en werken met asbest

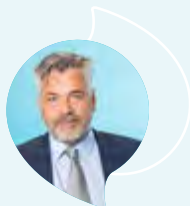
Alexander van den Honert

Stuurgroepsecretaris Doelmatigheid, Transparantie en Waterketen

M 06 22 24 33 75

E honert@vewin.nl

- Zorgplicht en leveringsplicht drinkwater
- Drinkwaterbesparing
- Waterbewust bouwen
- WACC
- Schuldhulpverlening en afsluitbeleid
- Belasting op drinkwater
- Water Resilience Strategy
- Concessierichtlijn/aanbestedingsrichtlijn

Harrie Timmer

Senior beleidsmedewerker

M 06 51 01 77 25

E timmer@vewin.nl

- Beschikbaarheid zoetwater (Deltaprogramma Zoetwater)
- KRW-inbreukprocedure
- Industriële emissies
- Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
- Opkomende stoffen en medicijnresten
- Stedelijk afvalwater
- PFAS en REACH
- Milieuomnibus

Noa Maria Hartog

Beleidsmedewerker

M 06 57 41 55 77

E hartog@vewin.nl

- Beschikbaarheid drinkwaterbronnen
- Bodem en ondergrond

Jos van den Akker

Adviseur Vewin Brussel

T +32 24 01 61 55

E vandenakker@vewin-uvw.be

- Kaderrichtlijn Water
- Water Resilience Strategy
- Milieuomnibus
- PFAS en REACH

Jan van der Steen

Adviseur Vewin Brussel

M 06 30 84 57 24

E vandersteen@vewin-uvw.be

- KRW: Prioritaire Stoffen en Grondwaterrichtlijn
- Waterbeschikbaarheid, Water Resilience Strategy
- Milieuomnibus
- PFAS en REACH
- Concessierichtlijn/aanbestedingsrichtlijn

Annelie van der Wel

Adviseur Vewin Brussel

M 06 57 12 86 85

E vanderwel@vewin-uvw.be

- KRW
- Water Resilience Strategy
- Milieuomnibus en Food & Feed Safety omnibus
- Nitraatrichtlijn
- European Grids Package en de Energy Highway Directive

Louis-Philippe Dres

Juridisch adviseur

M 06 83 06 00 89

E dres@vewin.nl

Wendela Slok

Juridisch adviseur

M 06 53 41 02 02

E slok@vewin.nl

Patricia van der Linden

Communicatieadviseur / woordvoerder

M 06 57 38 12 94

E linden@vewin.nl

Noortje van Zijl

Communicatieadviseur / woordvoerder

M 06 45 16 83 68

E zijl@vewin.nl

Watervoorzieningsgebieden

Afkortingen

A

ASV Aanvullende Strategische Voorraad

B

BAL Besluit Activiteiten Leefomgeving

BNDW Beleidsnota Drinkwater

BOG Bodem, Ondergrond en Grondwater

BoL Belasting op Leidingwater

D

DGDO Duurzaam Gebruik Diepe Ondergrond

E

EC Europese Commissie

ECHA Europees Agentschap voor chemische stoffen

EMS Environmental Management Systems

EQS Environmental Quality Standards

G

GWR Grondwaterrichtlijn

I

IEP Industriële Emissies Portal

ILT Inspectie Leefomgeving en Transport

INSPIRE Infrastructure for Spatial Information in Europe

IPO Interprovinciaal Overleg

K

KRW Kaderrichtlijn Water

L

LTO Land- en Tuinbouworganisatie Nederland

N

NGR Nationale Grondwater Reserve

NHV Natuurherstelverordening

NWP Nationaal Water Programma

P

PFAS

pMIEK

PMT-stoffen

Poly- en perfluoralkylstoffen

provinciale Meerjarenprogramma's Infrastructuur,
Energie en Klimaat

Persistente, Mobiele en Toxische stoffen

R

RAC

REACH

RIE

RIVM

Rli

RSA

RWZI

Commissie voor Risicobeoordeling

Registratie, Evaluatie, Autorisatie en beperking van
chemische stoffen

Richtlijn Industriële Emissies

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Raad voor leefomgeving en infrastructuur

Richtlijn Stedelijk Afvalwater

Rioolwaterzuiveringsinstallatie

S

SCIP

SEAC

STRONG

SVHC

Substances of Concern In Products

Commissie voor Sociaaleconomische Analyse

Stuctuurvisie Ondergrond

Substances of Very High Concern

T

TFA

Trifluorazijnzuur

V

Vewin

VTH

Vereniging van waterbedrijven in Nederland

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

W

WACC

WRI

WHO

Weighted Average Cost of Capital

(gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet)

Water Resilience Initiative

World Health Organization

Z

ZZS

Zeer Zorgwekkende Stoffen

Colofon

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 12
Den Haag

Postadres

Postbus 90611
2509 LP Den Haag

Telefoon (070) 349 08 50

E-mail info@vewin.nl

Website www.vewin.nl

Vewin, Den Haag

Eindredactie en coördinatie

Vewin

Grafisch ontwerp

Vormplan Design, Amsterdam

Fotografie

Shutterstock, Vewin, ANP Foto

www.vewin.nl